

VI. NATTVERDSFELLESSKAP

På samme måte som man i strid med bibelsk og luthersk lære har tøyd kirkefellesskapet til å omfatte også dem som tolererer visse avvik fra den bibelske læren, har man også tøyd nattverdsfellesskapet til å omfatte slike. Man sier at “alle som vil tro på Jesus” er velkomne til nattverdsbordet, uavhengig av hvilket kirkesamfunn de tilhører. Denne praktiseringen av et åpent nattverdsbord viser hvor fremmed man har blitt for den bibelske og lutherske læren om kirkefellesskap.

Dr. Franz Pieper tar opp spørsmålet “Hvem får ta del i Herrens hellige nattverd?” i sin *Christliche Dogmatik* III, s. 443 ff. Vi tror at et sammendrag av det han der sier kan være nyttig:

Såkalt "åpent nattverdsbord" forsvares og praktiseres i dag som kjent ikke bare i reformerte kirker, men også i slike som kaller seg lutherske. Man har glemt at nattverden bare er ment for Kristi disipler og at *en Kristi disippel bekjenner seg til alt som står skrevet i Guds ord*. Jesus feiret den første nattverden i en lukket krets, bare sammen med sine disipler. Blant disiplene fantes det ingen åpenbar fornektelse (Judas' holdning var skjult). Heller ikke i apostlenes kirke ble det praktisert "åpent nattverdsbord". Luther sier: “Slik gjorde Kristus: Forkynnelsen hans skjedde i husene for alle slags folk, hvem som helst. På samme måte med apostlene senere. Alle fikk høre forkynnelsen, både de som trodde og de som ikke trodde. Den som tok imot, tok imot. Slik skal også vi gjøre. Men sakramentet skal man ikke dele ut til alle folk i husene. Når jeg forkynner evangeliet, vet jeg ikke hvem som tar imot det. Men når det gjelder sakramentet, bør jeg være forvisset om at evangeliet er blitt mottatt av den som kommer til nattverdsbordet. Jeg må ikke tvile, men være sikker på at den som jeg gir sakramentet, har forstått evangeliet og har en rett tro” (St.L.XI, 615).

Pieper henviser i denne sammenheng til Walther (Pastorale, s. 144), som bl.a. skriver:

“Nattverden virker jo ikke bare fordi handlingen utføres (ex opere operato). Den er ikke som en medisin en bare trenger å innta for at den skal virke. Den kan heller sammenliknes med et skattkammer med skatter som bare kan tas, gripes og fastholdes med troens hånd. Den som deltar i nattverden uten å tro, får helt sikkert det sanne og hele sakramentet. Han får ikke bare brød og vin, men i, med og under disse elementene mottar hans munn helt sant og visst Jesu Kristi legeme og blod som et dyrebart pant på nåde og syndstilgivelse. Men han får ikke del i velsignelsen, til sjelens frelse, som finnes i sakramentet. For hvordan kan et så dyrebart pant hjelpe et menneske, eller hvordan kan det tjene som bekreftelse, hvis han ikke tror at det er et så dyrebart pant?

Og dessuten er det jo slik at den som deltar i nattverden uverdlig, dvs. uten tro, ikke bare går glipp av nåden som finnes i den. Han drar samtidig over seg Guds vrede i stedet for nåde, død i stedet for liv, forbannelse i stedet for velsignelse, som Paulus skriver: “Den som spiser brødet eller drikker av Herrens beger på urett vis, gjør derfor urett mot Herrens kropp og blod; ... spiser og drikker seg selv til dømmes” (1 Kor 11,27.29), fordi han jo ikke regner det for å være Herrens legeme og blod. Det er en forferdelig synd å delta i Herrens nattverd på en uverdlig måte. De som sier: 'Man burde glede seg over at mennesker stadig kommer til Herrens nattverd', viser bare hvor dårlig kunnskap de har om det hellige sakramentet.”

Ikke alle kristne har adgang til nattverden, men

- 1) Bare kristne som allerede er *døpt*.
- 2) Bare kristne som kan *prøve seg selv* (1 Kor 11,28).
- 3) Bare kristne som *tror på innstiftelsesordene*, på Kristi legemes og blods virkelige tilstedeværelse i nattverden i, med og under brødet og vinen, og at Kristus gir dem denne gaven til syndenes forlatelse.
- 4) Bare kristne *som først har sluttet med en handling som har vært til offentlig anstøt*. Den som ved et offentlig, anstøtelig fall i synd har gjort sin kristendom tvilsom for menigheten, bør gi menigheten en mulighet til å bli overbevist om at han nå ved Guds nåde er blitt reist opp fra sitt fall, *før* han går til nattverden igjen. Videre fremgår det av nattverdens vesen og formål at personer som lever i *uforsønlighetens synd*, bør utestenges fra bruken av nattverden.

Til offentlig anstøt for forsamlingen hører også det å ha kirkefelleskap med falske profeter. Ettersom det er forbudt for alle kristne å holde seg til lærere som avviker fra den apostoliske læren (Rom 16,17: 'Hold dere unna dem!'), sier det seg selv at medlemmer i kirker som fører falsk lære (Rom 16,17 '... ved å gå imot den lære dere har tatt imot '), må forlate denne falske kirken og slutte seg til den sanne læren før de kan feire nattverd sammen med forsamlingen. Nattverdsfelleskap er fellesskap i troen og derfor kirkefelleskap!

Man bør heller ikke glemme at nattverden innebærer *den enkeltes avløsning*. Men denne skal vi ifølge guddommelig ordning bare tilsi dem som vi vet har et botferdig sinn, så vidt mennesker kan bedømme. Til den ubotferdige skal vi ikke si: "Du skal leve!", men tvert imot: "Du skal dø!" (se Esek 3,17-18). Derfor har også Walther rett når han skriver i "Pastorale" (s. 146 f), at dersom en prest praktiserer "åpent nattverdsbord", er han "en troløs og samvittighetsløs sjelesørger".

Også Luther advarer mot denne sammenblandingen av lov og evangelium, som er så farlig for sjelene, når han sier: "Når jeg preker, vet jeg ikke hvem det treffer, men her bør jeg gå ut fra at det har truffet dem som kommer til sakramentet" (St. L. XI, 615). Luther uttrykker seg enda sterkere når han minner om hva en trofast predikant skal si til en ubotferdig, når han forkynner Guds ord spesielt for ham: "Vend om og gjør det som er rett. Hvis ikke, kan du like gjerne være uten meg og min avløsning, og fare alene til djevelen, heller enn at du med min avløsning farer til djevelen i selskap med meg og slik drar meg med uten min skyld, men ved din skyld. Nei, min venn, far du dit, men jeg blir her. Jeg er ikke satt til hyrde for at jeg skal fare med hver og en til djevelen, men for at jeg skal føre hver og en til Gud" (St.L. X, 882).

Det er og blir nytteløst å forsvare "åpent nattverdsbord" med henvisning til kjærligheten og omsorgen for vår neste. Saken er jo den at en slik praksis strider både mot kjærligheten til Gud og til vår neste! Den overser nemlig Guds ordning, at alterets sakrament skal forvaltes og brukes rett, som Skriften foreskriver. En slik praksis fører også til at min neste begår en synd når han mottar sakramentet på en uverdlig måte.

Påmelding til nattverd er en god ordning for en kristen forsamling. Men en prøving for adgang til nattverdsbordet skjer ikke på grunn av noen lov, men bare med tanke på sjelens ve

og vel. Prøvingen ikke bare kan, men *bør* utebli i de tilfeller der presten vet at han har med rettskafne kristne å gjøre, mennesker han kjenner.

Presten bør også huske at særlig når det gjelder nattverdens bruk, er det hos nattverdsgjestene en *medfødt lovisk oppfatning*. Man mener at når man i nattverden mottar Kristi legeme og blod, så forutsetter den salige bruken av nattverden også en spesiell grad av egen hellighet og en sterk tro. Derfor viser det seg særlig hos alvorlige kristne, som kjenner sin store skrøpelighet, en tendens til å utsette bruken av nattverden, til de kjenner seg mer brennende i ånden, sterkere i troen og til de har gjort slike framskritt i helliggjørelse at de kan føle seg tilfreds. Men dette er *bakvendte* tanker, som kommer av at man har glemte at nattverden er et *nådemiddel*. Sant og visst mottar vi Kristi legeme og blod i nattverden, men hensikten med denne vidunderlige gaven er å overrekke og tilsi oss Guds *frie nåde*, som *helt og holdent* har sin grunn i Kristi stedfortredende godtgjørelse (*satisfactio vicaria*). Den krever ikke noen verdighet hos oss. At Kristus tar imot *syndere*, understreker og framhever han i alle sine nådemidler, og særlig i nattverden. Luther sier: “Sakramentet er jo innstiftet nettopp for at vi ved det skal bli trøstet og styrket. Derfor skal du ikke på noen måte la deg drive bort fra den. Om du kjenner din skrøpelighet, er det bra. For du må være klar over dine feil” (St.L. XI, 660 f).

Her må vi avslutte vårt sammendrag av Piepers framstilling. Vi kan legge til at det ikke er så veldig lenge siden det var vanlig å praktisere påmelding til nattverdsgang og lukket nattverdsbord i de nordiske kirkene. Likeså at læresamtaler gikk forut for nattverdsfellesskap med andre kirker (interkommunion), ettersom enhet i læren (ikke bare i de fundamentale lærene) ble betraktet som en forutsetning for nattverdsfellesskap. I dag har økumenismen gjennomsyret de fleste kirkesamfunn og ført til at mange mener nattverden kan feires uten enhet i læren. “Det åpne nattverdsbord” er derfor blitt akseptert og svært vanlig. Men det betyr at den bibelske og lutherske læren om nattverdsfellesskap er forkastet.